

Távol-keleti művelődéstörténet (BBN-KEL11-211)

Kína

Olajos István

olajos.istvan@konfuciusz.elte.hu

A kínai ételek

A „nyugati” kínai ételek

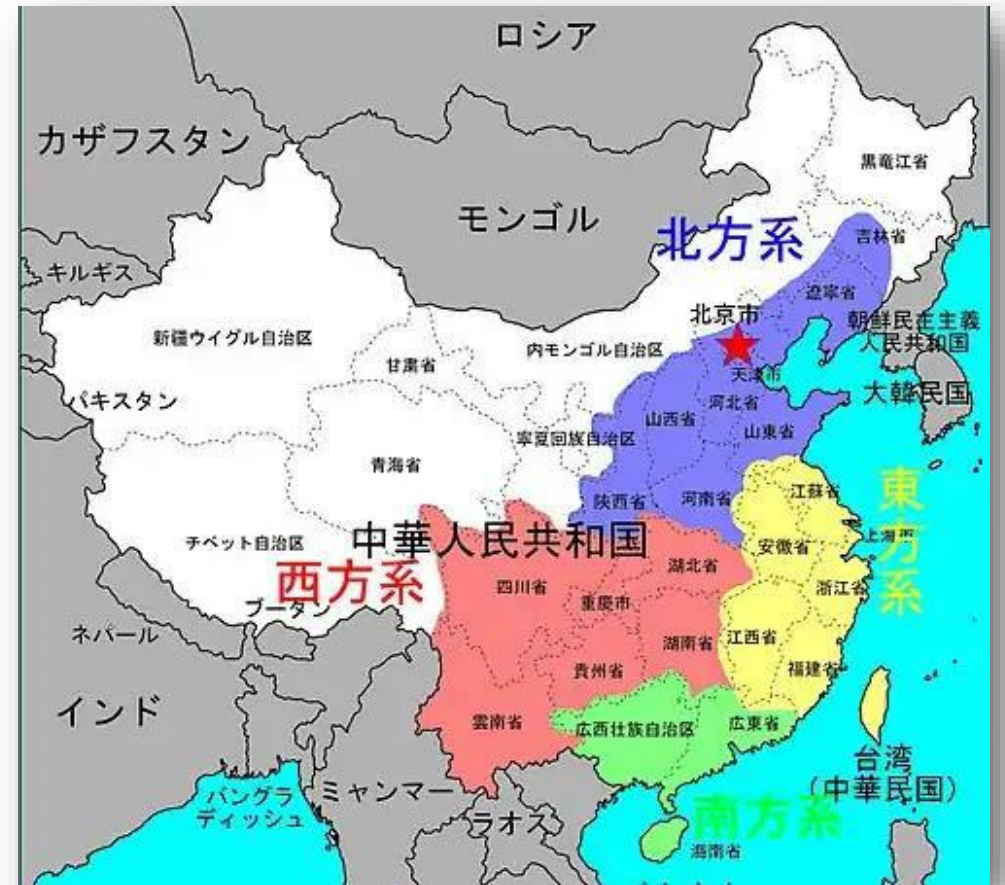
Általános

- Rendkívül változatos
- Tájegységenként, társadalmi rangok alapján
- Rengeteg éhínség → mindent megesznek/ alapanyagok széles skálája
- „kínai konyha” → inkább az ünnepnapok ételei (külföldön)
- Hús → csak ritkán, elit (arisztokrácia → „húsevők”)
- Alacsonyabb rangúak → gabonaneműek + zöldségfélék
- a (főtt) rizs (*fan* 饭) a lényeg, a hús/ zöldség (*cai* 菜) csak „köret”
- Fehérjeszükséglet pótlása → szójabab (szójaszós, tofu, szójatej stb.)
- Böjt → hús elhagyása → alpból alig van hús → fűszerek és ízesítők (hagyma, retek, paprika) elhagyása

Általános II.

- Energiatakarékos főzés mód → gőzölés
- Teríték → evőcsésze, pálcika, mártásos tányérka, (kanál, lapos tányér)
- Asztal → általában kör alakú, nincs rajta terítő
- Főhely → ajtóval szemközt, ajtótól legtávolabb
- Ételek száma → a társaság száma + 1 (minél fontosabb az étkezés, annál több)
- Udvariatlanság → pálcikával csattogni, mindent megenni a tányérról

A négy nagy kínai konyha (*si da caixi* 四大菜系) (régebbi felosztás)

A nyolc nagy kínai konyha (*ba da caixi* 八大菜系) (újabb felosztás)

A nyolc nagy kínai konyha (*ba da caixi* 八大菜系)

1. Guangdong 广东
 2. Sichuan 四川
 3. Anhui 安徽
 4. Shandong 山东
 5. Fujian 福建
 6. Jiangsu 江苏
 7. Hunan 湖南
 8. Zhejiang 浙江
- Egyéb: Dongbei, Gansu, Hainan, Hakka, Jilin, Mongol, Qinghai, tibeti, Xinjiang, Yunnan

Chuan → *sichuan cai* 四川菜, „Szecsuan”

- Keleti konyhaművészet (régí felosztás szerint)
- Szecsuaní bors (*huajiao* 花椒) → „tüzes, citrusos íz”
- Fokhagyma, csili paprika, gyömbér, csillag ánizs
- Erjesztett lóbabból készült sűrű szósz → *doubanjiang* 豆瓣酱
- Halízú mártás → *yuxiang* 鱼香 (más tartományokban is kedvelt)
- „furcsa íz” → *guai wei* 怪味 (többnyire csak Szecsuanban)
- zibbasztó-csípős érzés → *mala* 麻辣 (csípőset kedvelő ínyenceknek)
- Hotpot (*huoguo* 火锅)
- Famászó hangyák (*mayi shang shu* 蚂蚁上树), himlőhelyes anyó tofuja (*mapo doufu* 麻婆豆腐), palotaőr csirke (*gongbao ji ding* 宫保鸡丁)

Lu 鲁 – Shandongi 山东 konyha

- Észak, északi partmenti
- Rengeteg alapanyag és elkészítési mód
- „tenger gyümölcsei” → fésűkagyló, tengeri uborka, tintahal, garnélarák
- Specialitás → gyümölcsök mézes mártásban
- Könnyed, friss, gazdag ízvilág
- Mai formája a Yuan-dinasztia (1279-1368) alatt fejlődik ki

知乎 @筒食记

Yue 粵 – kantoni konyha

- Főleg → Gyöngy-folyó deltája, Hong Kong, Makaó
- Kínán kívül a leggyakoribb → rengeteg kivándorló
- Szinte mindent felhasználnak a főzéshez → legváltozatosabb, legkifinomultabb
- „A kantoniak mindent megesznek, ami négy lábú, kivéve az asztalt és a széket, mindent, ami repül, kivéve a repülőgépet, és mindent, ami úszik kivéve a csónakot, a hajót.” (广东人有三不吃:天上飞的不吃飞机;水里游的不吃潜艇;陆上跑的不吃汽车!)
- „A pekingiek bármit ki mernek mondani, a kantoniak bármit meg mernek enni, a shanghaiak bármit fel mernek venni.” (北京人什么都敢说, 广东人什么都敢吃, 上海人什么都敢穿。)

Yue 粵 – kantoni konyha

- Nagyfokú kereskedelem → import ételek/ fűszerek integrálása (is)
- Szinte mindent fogyasztanak → állati belsőségek, csirkeláb, kacsanyelv, békacomb, kígyók, csigák
- „A sárkány, a tigris és a főnix nagy találkozója” (*long hu feng* 龙虎凤) → kígyó-macska-csirke
- kiegyensúlyozott ízek, kevésbé zsíros
- Fűszerezés nem nyomja el az alapanyag ízét
- Tim szam/ dim sum (*tian xin* 點心/点心) → apró harapnivalók
- rengetegféle szósz → osztrigaszósz (*haoyou* 蠔油/蚝油), rákpaszta (*xianxiajiang* 鹹蝦醬/咸虾酱), édes-savanyú mártás (*tangcu jiang* 糖醋醬/糖醋酱)

食味
菜谱

shiwuicai pu

食味菜谱

Huaiyang 淮扬菜

- A Huai-folyó és a Jangce környéke
- Különlegesség → Zhenjiang ecet (*zhenjiang xiang cu* 镇江香醋)
- A fő alapanyag fontossága → vágás és sütés módja kihat a kész ételre
- Inkább édes, szinte sohasem csípős
- Időigényes elkészítési módok
- Oroszlánfej (*shizi tou* 狮子头) → (sertés)húsgombóc
- Koldus csirke (*jiao hua ji* 叫化鸡) → agyagba burkolt, töltött csirke
- Bűdös tofu (*chou doufu* 臭豆腐)

A puha erő

Joseph S. Nye (1990)

- Egy másik országot rávenni arra, amit az én országom akar.
- Más országok céljainak befolyásolása.
- Ha a saját országom kultúrája, ideológiája vonzó → más országok követni fogják
- Sokkal nehezebb alkalmazni, mint a kemény erőt → sok tényező nem a kormánytól függ

Joseph S. Nye (1990)

Puha erő

- Politikai eszmék
- Tradicionális kultúra
- Populáris kultúra
- márkák
- Sport
- Tudomány és technológia
- oktatás

Kemény erő

- Katonai erő
- Gazdasági erő

A kínai puha erő eszközei

- Konfuciusz Intézetek
- Kulturális diplomácia
- Nemzetközi rendezvények
- Sport (Olimpia 2008!)
- Gazdasági fejlődés
- Média
- Tudomány és technológia

Konfuciusz Intézetek (*Kongzi xueyuan* 孔子学院)

- 2004 – Szöul (Dél-Korea), Taskent (Üzbegisztán)
- Kínai nyelv és kultúra oktatása/ közvetítése
- Jelenleg: 154 ország, 548 intézet
- Egyetemekhez kapcsolódik → helyi és kínai vezetés + kínai partneregyletem
- Kínai fél (*Hanban* 汉办) → kínai igazgató + helyi tanárok fizetését
- Helyi fél → helyi igazgató, irodá(ka)t, tantermeket, adminisztrációs asszisztenseket
- Magyarország: 2006 ELTE, 2012 Szeged, 2013 Miskolc, 2014 Pécs (orvosi Konfuciusz Intézet), 2018/9 Debrecen
- Kínai tanárok, kínai tanárszakos gyakornokok, helyi tanárok
- Kémközpontok? → erős nemzetközi sajtókritika → inkább egy-egy kényes eset, mint átfogó tendenciák

Média

- Hírek, filmek, sorozatok
- Alapprobléma → ellenséges, legalábbis nem barátságos nyugati narratíva
- Célok:
 - Nemzeti hírnév megerősítése → alternatív hírforrások biztosítása
 - Befelé → kulturális magabiztosság növelése (nem rosszabbak, mint a Nyugat)
 - Kifelé → a kínai álom és szellemiség bemutatása; a kínai tradicionális és modern értékek közvetítése
 - 2 példa → „kínai képregény” (*manhua* 漫画), Kína hatása Hollywoodra

Manhua 漫画

- 2 fő fejlődési vonal
- 19. sz. vége → litográfia megjelenése → olcsó nyomtatás → *lianhuanhua* (连环画) → operák, filmek, regények illusztrációi; alacsony rétegek
- Karikatúra, humor, társadalomkritika → nyugati hatás (Ópiumháborúktól kezdve)
- 1937-ig a *manhua* kiadás központja Shanghai

本書主要人物全圖

(九)

《王先生出世》圖例

周云舫繪

Zhou Yuanfang:
Mr. Wang születése
(Wang xiansheng
chushi 王先生出世)
(1946)

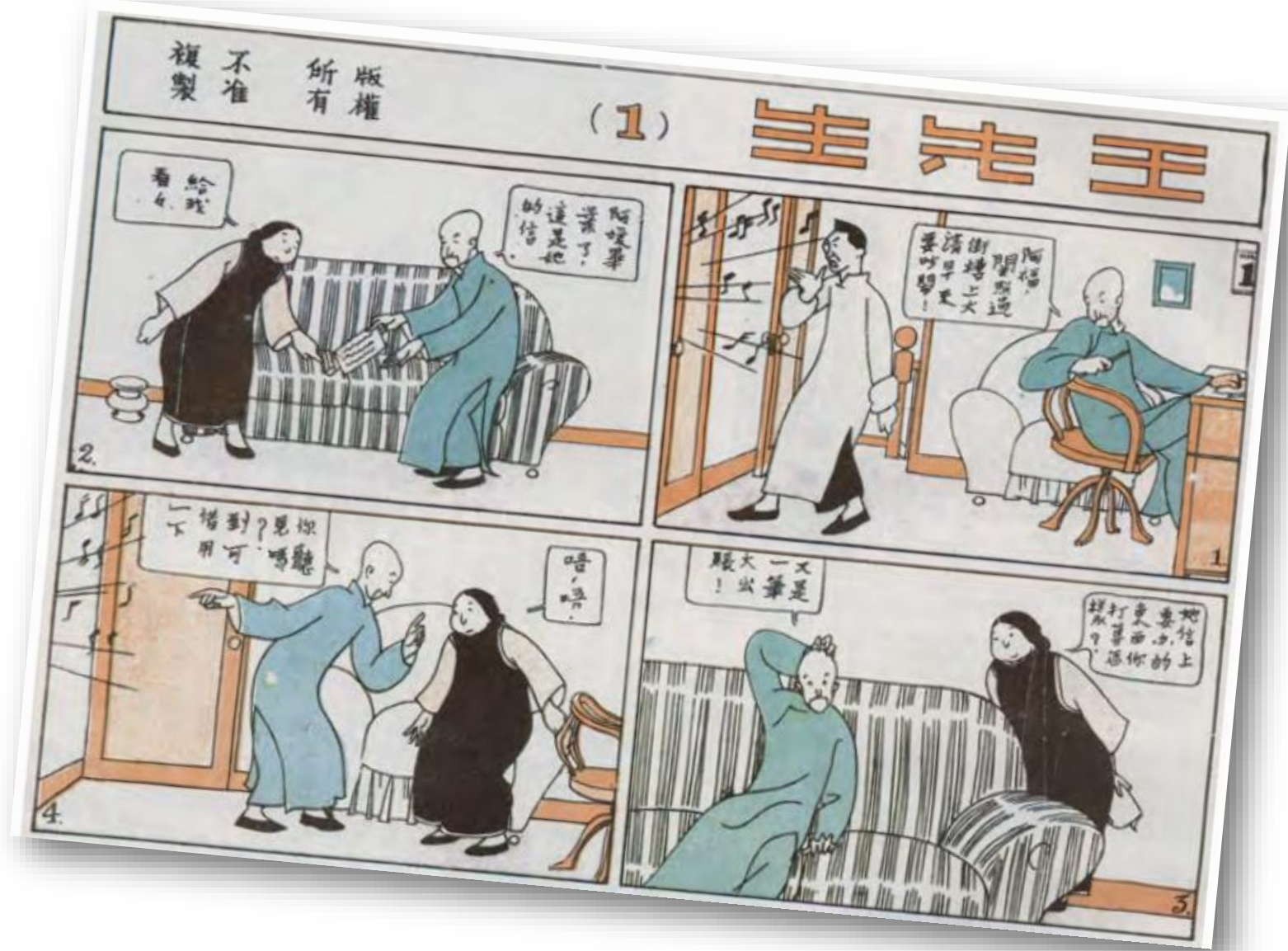
Zhao Hongben:
A Majomkirály elveri a
Fehércsontú kísértetet
(1959)

A Vörös Lótusz kolostor felgyújtása
(1949); Zhao Sandao 趙三島, Tongsu
wenhua chubanshe 通俗文化出版社

Manhua II.

- 1937-45 Japán ellenállási háború → *manhuak* témája is ez → háborús propaganda
- 1945 – szárazföldi Kína → kommunista berendezkedés, meghatározott témák és stílusok
- Hong Kong → új központ, új témák (gyerektémák, kung fu láz, gengszter tematika)

1937-45 háborús propaganda

“A civil élet elhagyása és csatlakozás a seregbe” (Ye Qianyu, 1939)

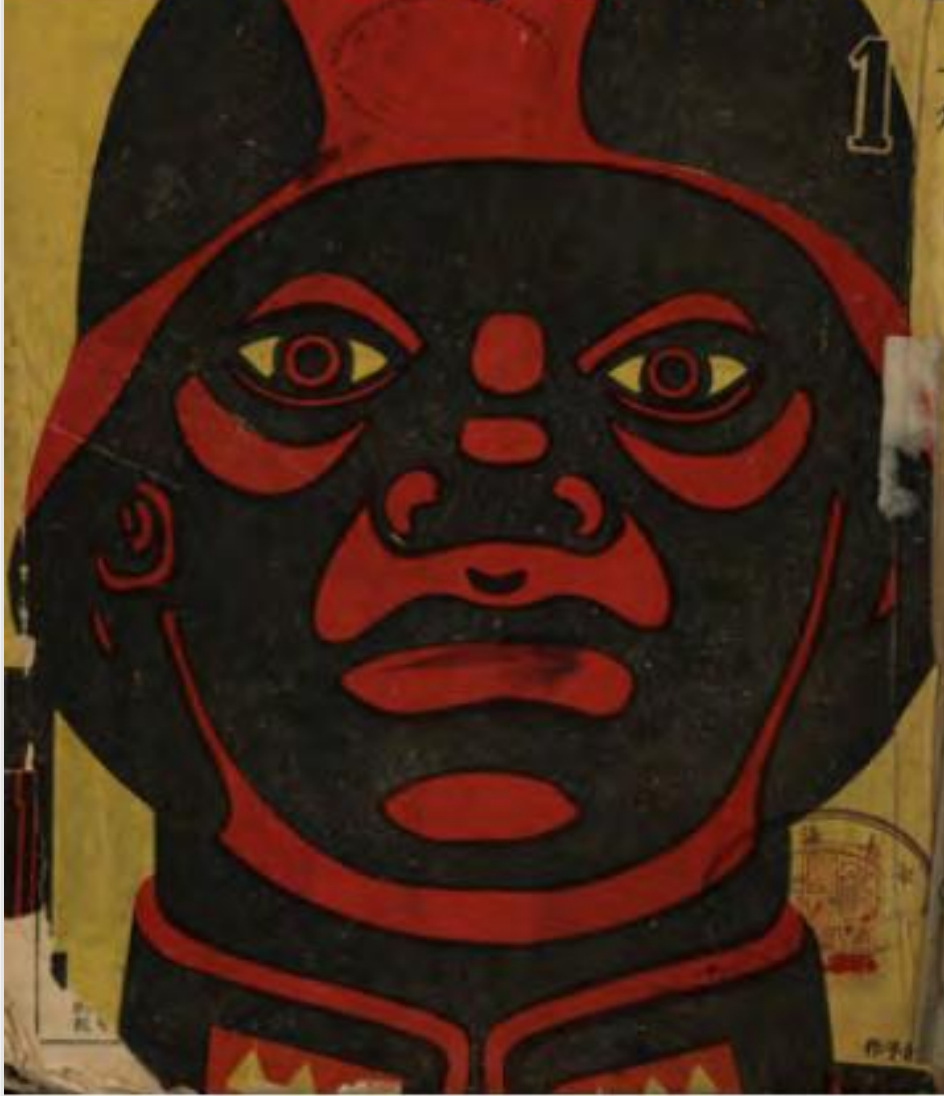

„A Nemzet Megmentése (Jiuwang manhua 救亡漫畫)” c. folyóirat kezdőszámának fedőlapja, (1937. szept. 20.)

抗戰單又漫畫

1

一角

丁丁

從東北來歸的戰士

本日與此與同胞的真愛乎或有沒(三)
• 敬告所愛國

到內省與北軍在況發與監得本日(一)
• 與當與同胞我拉愛國

Manhua III.

- 1980-as évek
- *Renmin Ribao* 人民日报 → saját szatirikus vicclapot
- *Doraemon, Saint Seiya, Dragon Ball, Slam Dunk*
- 1995 „a japán invázió megállítása” → saját *manhua* és animáció
- Kormányzati támogatások
- 2008 7 millió RMB támogatás
- Erős állami kontrol

Dragon Ball

- A kínai külügyminisztérium szóvivője részvétét fejezi ki Akira Toriyama 鳥山明 halálával kapcsolatban
- „Precedens nélküli” megszólalás
- *„We’re sorry for the passing of Akira Toriyama. We express deep condolences towards him and his family. Toriyama was a famous cartoonist with his works being massively popular in China and beyond. We hope there will be more cartoonists in both nations dedicated to the cultural exchange of Chinese and Japanese culture and the cause of friendship between the two nations”*
- <https://www.youtube.com/shorts/qHXVuBrc3MY>

Slam Dunk Guanlan gaoshou 灌篮高手 - Shanghai Xujiahui 徐家汇

Manhua IV. - Webcomics

- Internetes „képregény”
- Sokkal olcsóbb
- Főleg politikai szatírákat
- Kevésbé kontrollálva
- 2005 *Douban*, 2009 *Sina Weibo*
- Kifejezetten okostelefonra → könnyebb hozzáférhetőség
- 2010-es évek → koreai webtoon platformok népszerűsége
- 2015 „webcomics era”

请输入作品名称

斗破苍穹 从红月开始 原来我是修仙大佬 我为邪帝

强档推荐

首页

日漫

资讯

排行榜

个人中心

手机版

电脑版 (Beta)

畅销漫画

恋爱 玄幻 异能 恐怖 剧情 科幻 悬疑 奇幻 冒险 犯罪 动作 日常 竞技 武侠 历史 战争

作者中心·我要投稿

点券充值

签约漫画

独家动画

上升最快

分类漫画

人气排行

顶部

《徒弟都是女魔头》

《英雄》

《妖道的修行模拟器》

《一骗丹心》

全部分类

热门排行

国漫

日漫

综合

1 星甲魂将传	9 万人之上
2 大象无形	10 我的徒弟都是大
3 反派大师兄，师	11 妖神记
4 不健全关系	12 我为邪帝
5 造物者	13 我真没想重生啊
6 一人之下	14 从不出手的我混
7 开局一座山	15 武炼巅峰
8 驭灵师	16 日月同错

荐 大王饶命

荐 斗破苍穹

快看!

首页 分类 ▾ 漫剧 世界 原创投稿 开放平台 IP合作 营销合作 ▾ 条漫大赛 ^{HOT}

搜索作品、作者名

登录 | 注册 我要投稿 会员中心 我的钱包

恋爱 古风 穿越 大女主 青春 非人类 奇幻 都市 总裁 强剧情 玄幻 系统 悬疑 末世 全部 ≡

Manhua, manga vagy manhwa?

Manga

- japán
- Fekete-fehér
- Leginkább nyomtatásban elérhető
- Jobbról balra olvassuk

Manhua

- Kínai
- Színes
- Elsősorban online
- Jobbról-balra, balról-jobbra is olvasható
- Realisztikus ábrázolásmód

Manhwa

- Koreai
- Színes
- Elsősorban online
- Jobbról-balra olvassuk
- Realisztikus ábrázolásmód

shōnen 少年

shōjo 少女

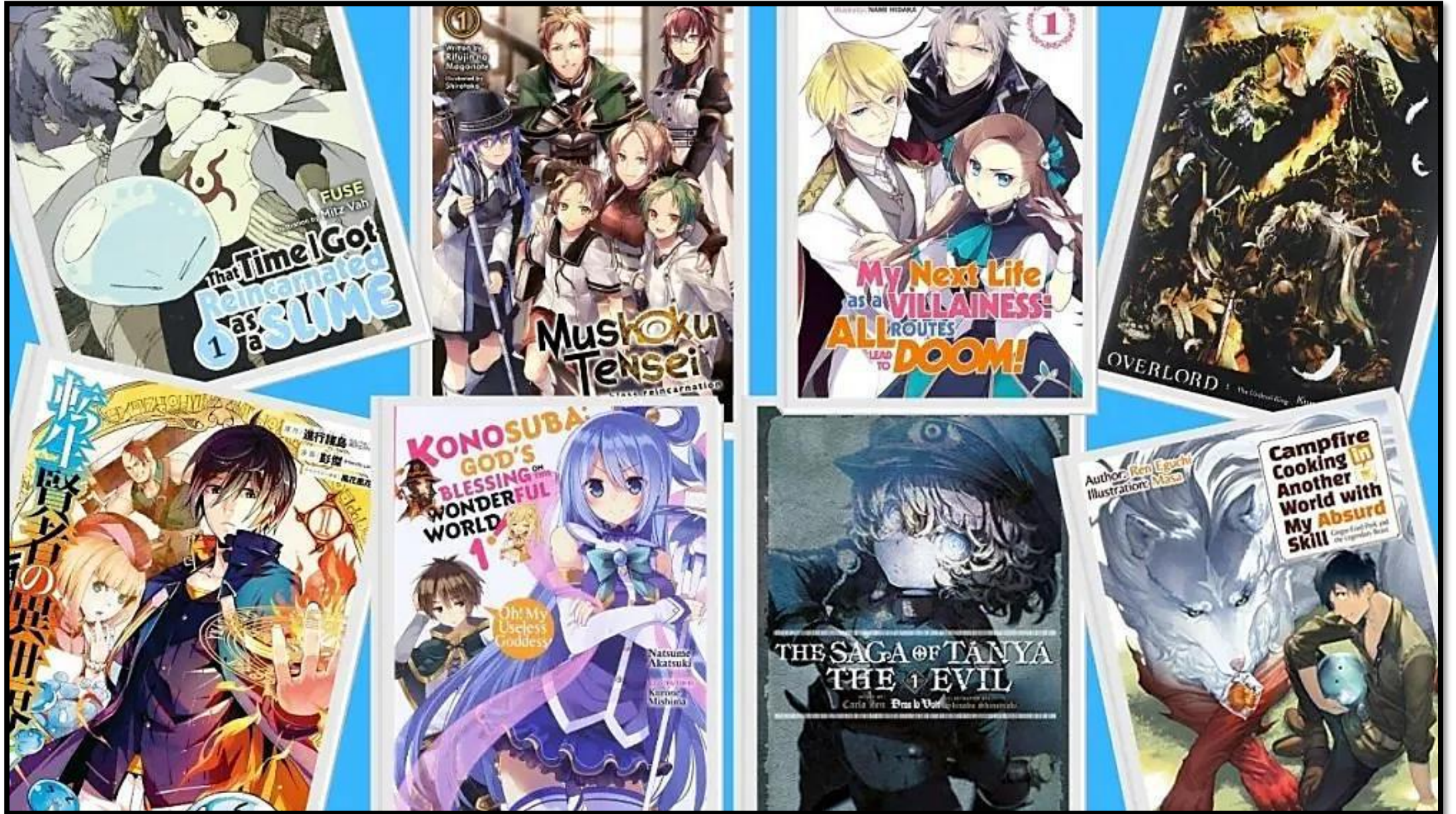
sentai 戦隊

mecha メカ

isekai 異世界

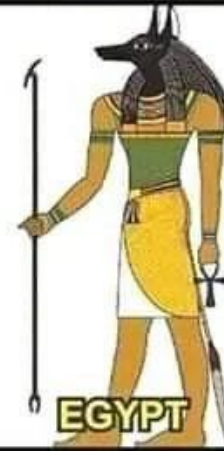

isekai 異世界

Truck-kun természetes környezetében,
áldozatára lesve

GODS THAT GUIDE YOU TO THE AFTERLIFE

Akción	Jogi	Sci-fi
Kaland	Orvosi	Shōjo-ai (lány szerelem)
Felnőtt	Mágia	Shōnen-ai (fiú szerelem)
Biszexuális	harcművészet	Slice of Life
Vígjáték	Mecha	Társadalmi problémák
Adaptáció	szörny	Sport
Felnövés történet	Kaiju	Kémek
Krimi/ rejtély	Paranormális	Szuperhős
Dōjinshi (önálló kiadás)	Paródia	Természetfeletti
Dráma	Pornográf	Thriller
Ecchi/Erotikus	Pszichológiai	Tragédia
Fantasy (Isekai is)	Queer	Transgender
Nem-váltó	Vallás	Underground
Graphic novel	Románc	Háború
Hárem	Romantikus	Yaoi
Történelmi	Szamuraj	Yuri
Alternatív történelmi	Iskola	

Wuxia 武侠, Xianxia 仙侠

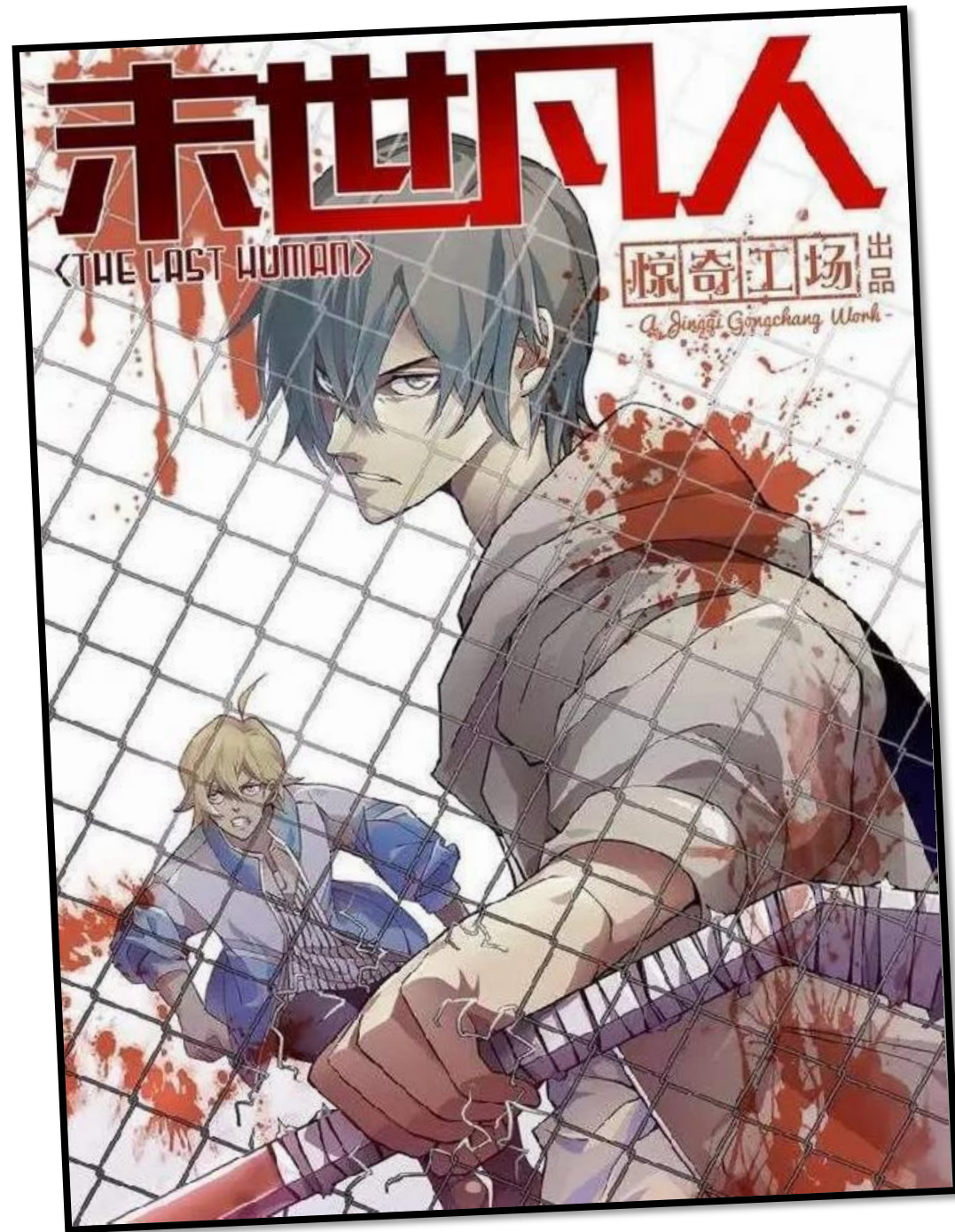
Chuanyue 穿越

Gufeng 古风

Moshi 末世

Chongsheng 重生

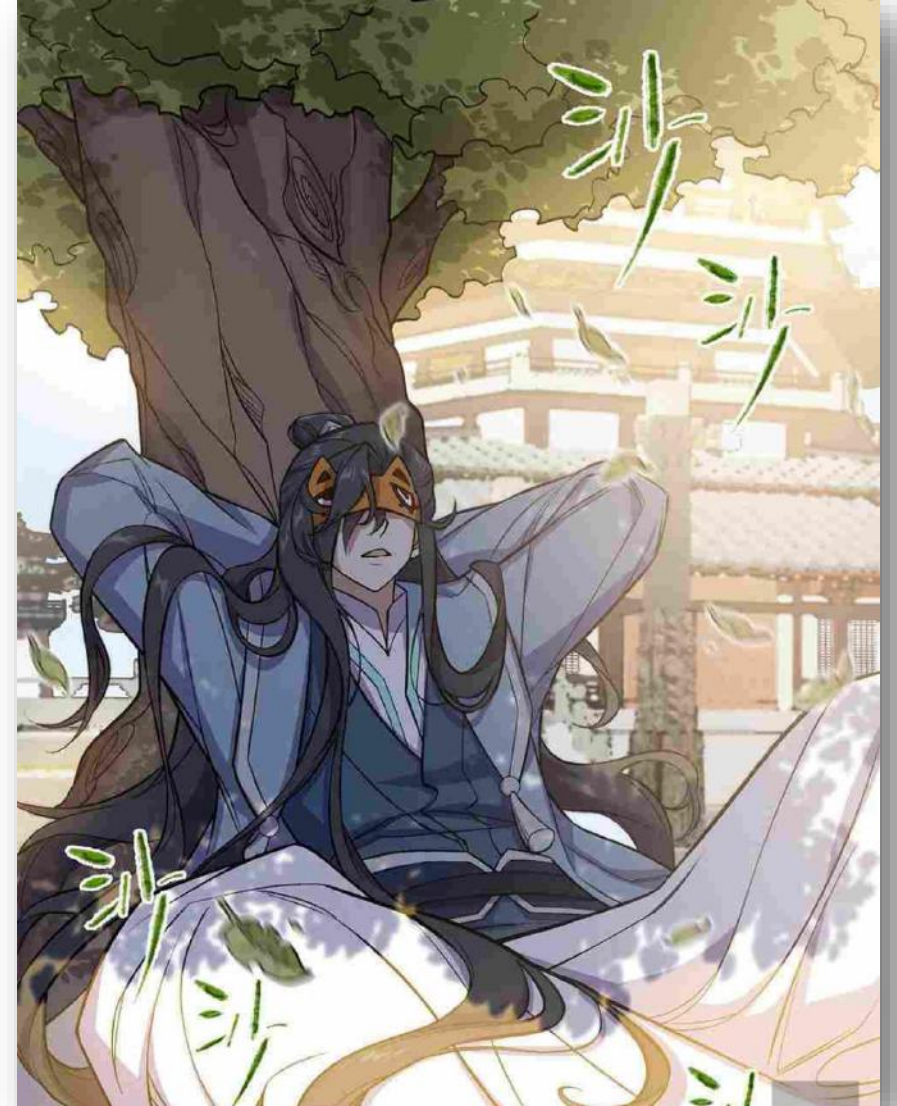

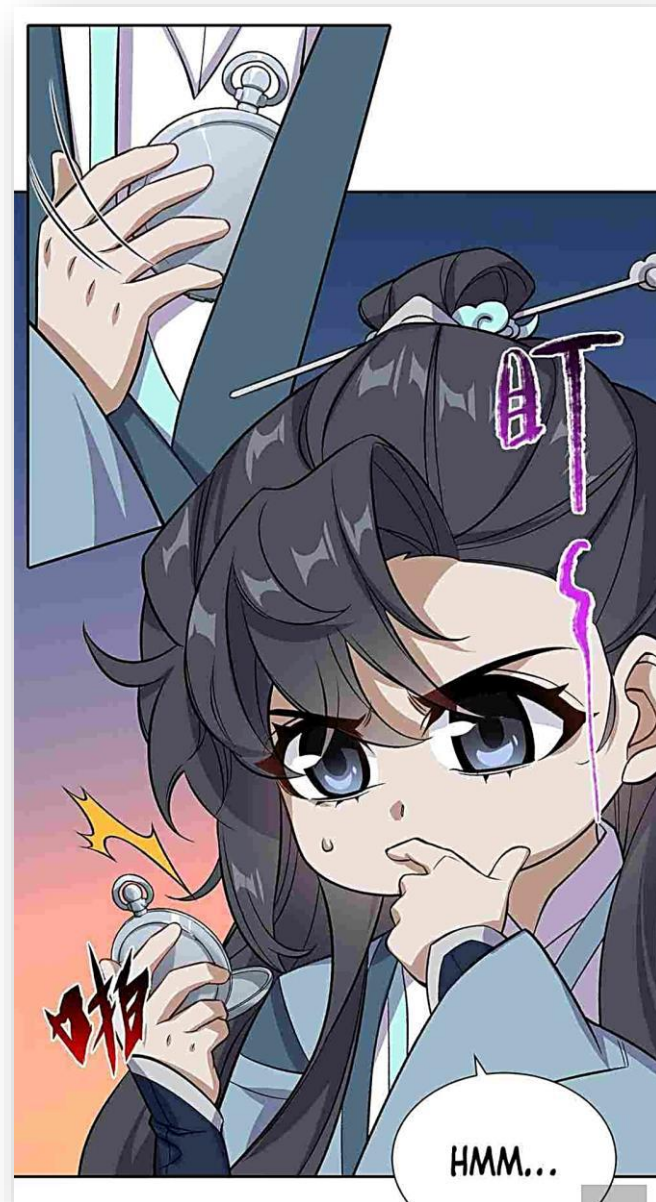

Miután tíz évig fát aprítottam, a halhatatlan kisasszony térden állva könyörgött, hogy a tanítványom lehessen

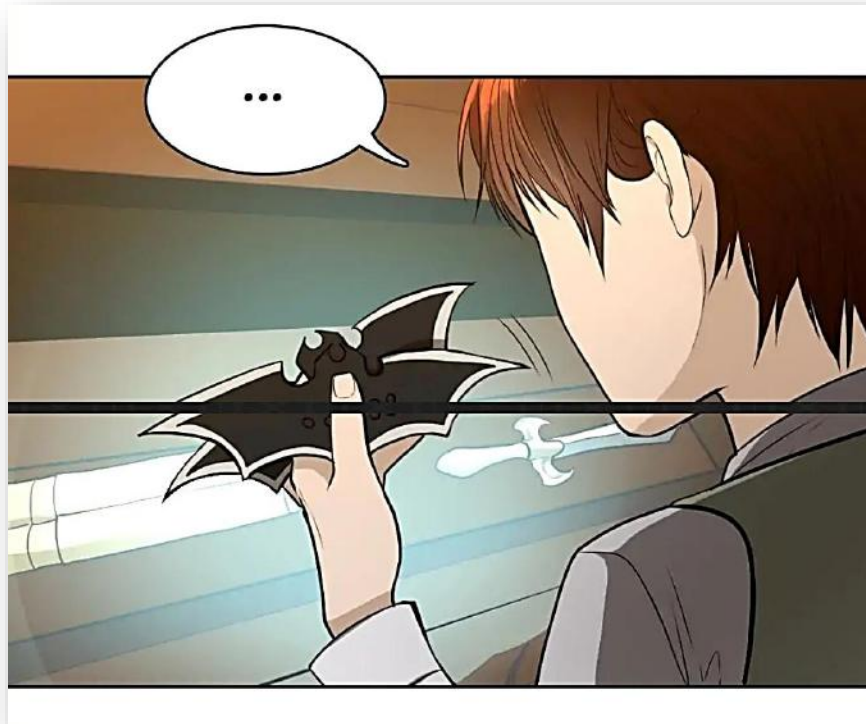
Kilencetől hatig dolgozom a halhatatlanok világában

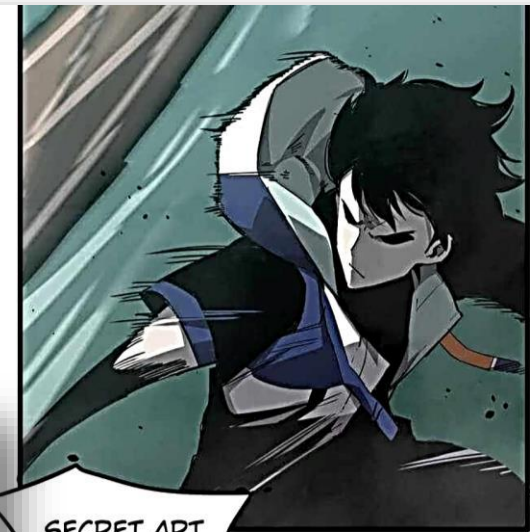
A csodálatos wechatem

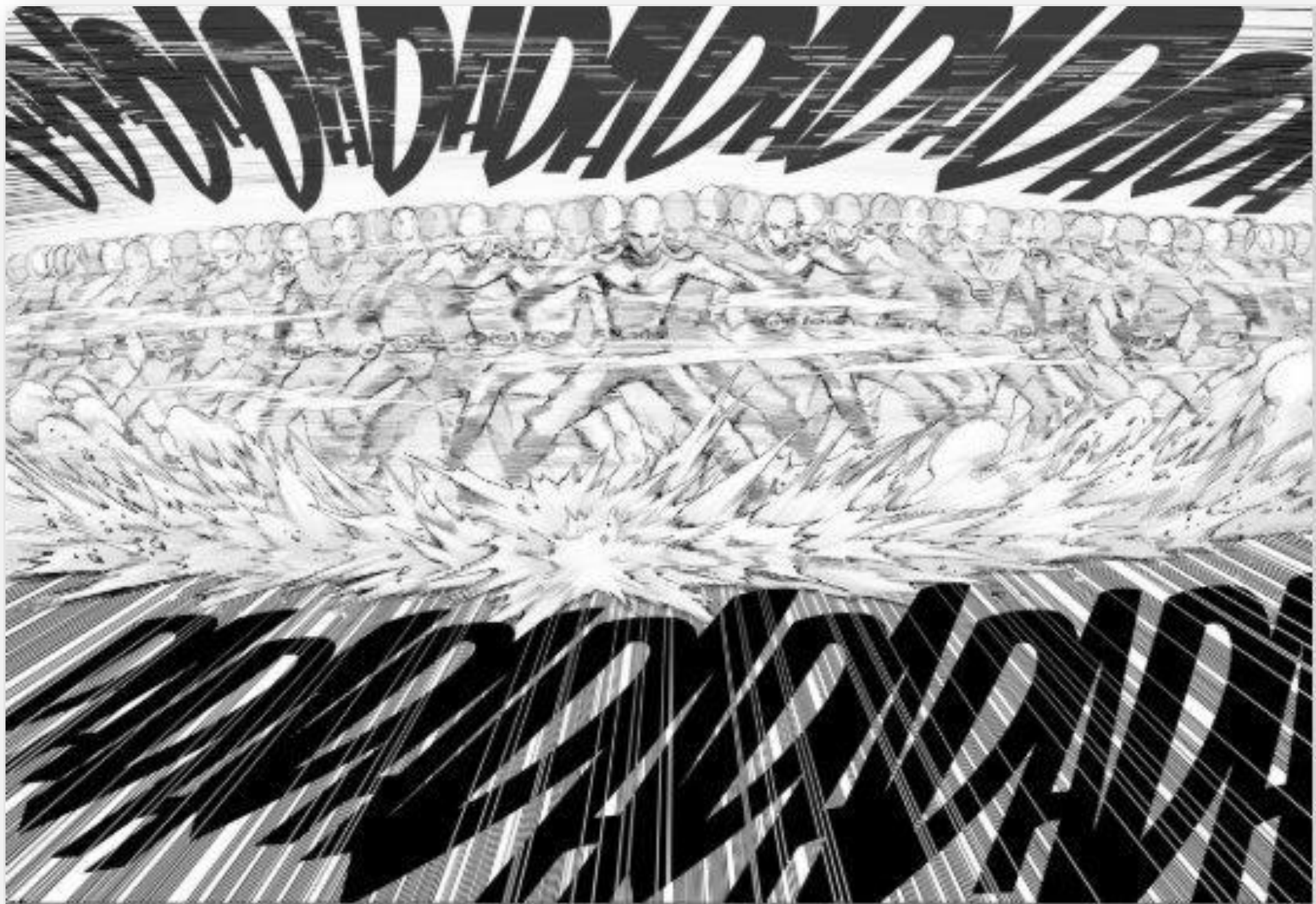
B-BUT
I COMPLETED MY
TRAINING...

100 PUSH-UPS,
100 SIT-UPS,
100 SQUATS...

SECRET ART

Manga

- shōjo
- shōnen
- seinen
- sentai
- mecha
- yuri/ yaoi
- isekai

Manhua

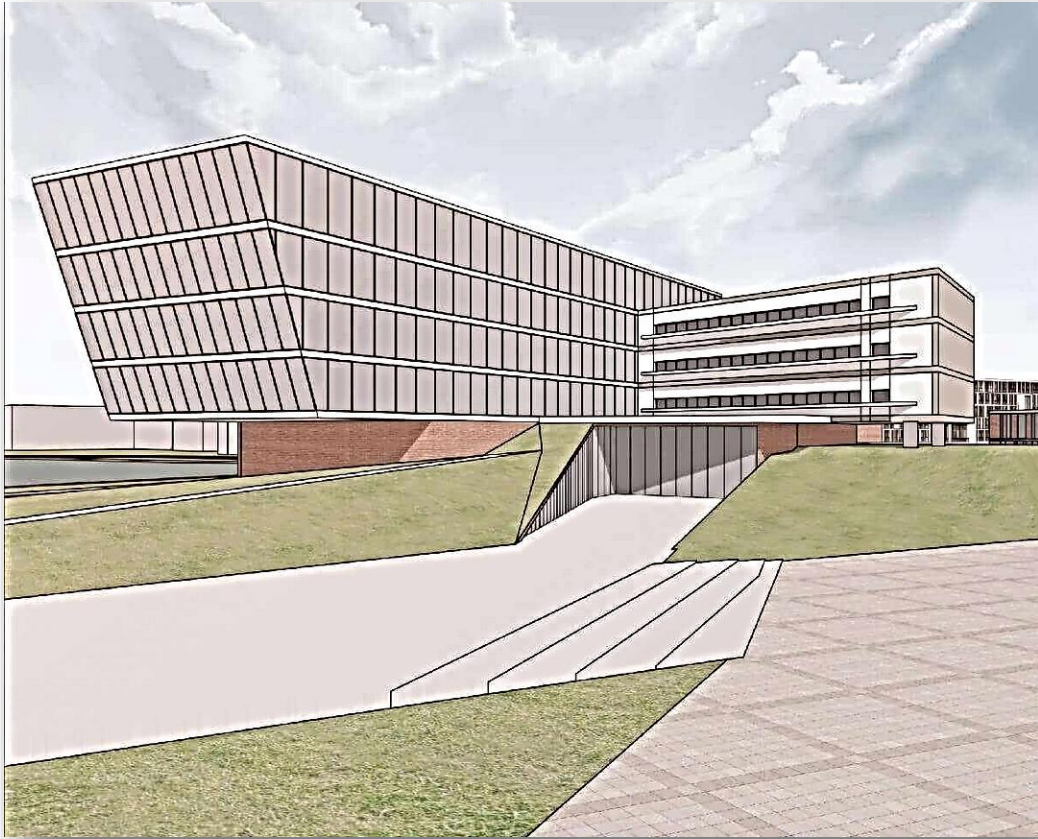
- Wuxia 武侠
- Xianxia 仙侠
- Chuanyue 穿越
- Gufeng 古风
- Moshi 末世
- Chongsheng 重生

Manhwa

- Bullying
- Kazamaták/
dungeons
- Japán szereplő →
biztosan gonosz
- Jobb *wuxia* és
chongsheng
történetek, mint a
manhuaban

THE TRAIN ONLY PASSED
A PART OF THE FOG.

Filmek

Kína hatása Hollywoodra

- Filmek → (bármilyen) narratíva közvetítésének kiváló eszközei
- Kína → 1,4 milliárd potenciális médiafogyasztó → muszáj számolni vele
- 2-féle hatás a piacra
 - A, saját és/vagy koprodukciós filmek
 - B, Hollywood „öncenzúrája” → nézhető legyen a film a kínai piacon → COVID utáni időszakban Kína vált a világelsővé a jegyeladások terén

Kína hatása Hollywoodra – koprodukciós filmek

- Kínai színészek, kínai tőke, kínai motívumok megjelenése
- **A karate kölyök** – Jackie Chan kungfuzni tanítja Jaden Smith-t
- **2012** – Kína a bárkáival megmenti az emberiséget a pusztulástól
- **A Nagy fal** (*Changcheng* 长城) – Matt Damon és Pedro Pascal Kínába mennek puskaport lopni, de elkapják őket és segítenek megvédeni a Nagy falat a *taotie* 饕餮 szörnyektől
- **Mulan** 花木兰 – az animációs mese újraszabott verziója → Kínában is bukás
- **Felhőkarcoló** – Dwayne Johnson volt FBI ügynöknek ki kell mentenie a családját a világ legmagasabb felhőkarcolójából, ami Hong Kongban van.
- **Meg – Az őscápa/ Az árok** – Cápa remake Jason Stathammal kínai környezetben
- **Tűzgyűrű: Lázadás** – John Boyega mecha szerelésben káijukat püföl miközben nem tudja, hogy megbízhat-e egy titokzatos kínai cégben
- **A kimenekítési projekt** – Jackie Chan és John Cena Afrikában létesített kínai olajkitermelő állomásról ment ki kínai munkásokat
- Netflix → **Avatár, Három test probléma** (*Santi* 三体)

<https://www.youtube.com/watch?v=sxT5bnowzcU>

A Shanghai erőd (*Shanghai baolei* 上海堡垒)

Harcos farkas I-II. – Zhan lang 战狼

Vándorló Föld I-II. (Liulang Diqiu 流浪地球)

Kína hatása Hollywoodra – „(ön)cenzúra”

- **Top Gun (1986)** → Tom Cruise repülő dzsekijén japán és taiwani jelzések → **Top Gun: Maverick** → eltűntek a jelzések
- **Mission Impossible III (2006)** → Tom Cruise futó jelenete Shanghai közelében → háttérben száradó alsónadrágok látszódnak → ki kellett vágni
- **A Karib-tenger kalózzai: A világ végén** – A kalózvezér, Feng kapitány jeleneteit kivágták, mivel rasszista és sztereotipikus kínai megjelenítések voltak.
- **A vörös hajnal** (2012, remake) → eredetileg kínai támadás Amerika ellen, végső változatban minden Kínára utaló motívumot kicseréltek észak-koreaira.
- **Skyfall** (2012) – James Bond összes kínaiakkal verekedő jelenete kivágva
- **Vasember 3** (2013) – a Mandarin eredettörténetének teljes átírása (kínai nem lehet gonosz), plusz jelenetek leforgatása a kínai közönségnek (a Tony Starkot operáló egyik orvost Fan Bingbing 范冰冰 alakította)
- **Bohém rapszódia** (2018) – minden homoszexualitásra utaló jelenet kivágva

席卷全球 势不可挡 2016 3D 开篇巨制
黑暗光明决战星际 史诗冒险全新启航

Köszönöm a figyelmet!

谢谢